

Aan de leden van Provinciale Staten van Drenthe

Betreft: Reactie van de Fietzersbond Drenthe op de Uitvoeringsprogramma's Strategisch Plan Verkeersveiligheid en Fietsagenda (STATENSTUK 2022-70)

Rolde, 1 september 2022

Geachte leden van PS,

Binnenkort bespreekt u het voorstel van GS voor een 3-tal uitvoeringprogramma's van het Mobiliteitsprogramma 2021-2030, waaronder de Fietsagenda en het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2022-2026. De "Fiets als Duurzaam Alternatief" is een belangrijke pijler van het Mobiliteitsprogramma. Dat stemt ons tevreden, maar tegelijkertijd hebben we als Fietzersbond zorgen over de haalbaarheid van de ambities en de bijbehorende maatregelen, zoals die in de uitvoeringsprogramma's beschreven staan. Vooral daar waar het de fietsveiligheid betreft.

Doel van het provinciale fietsbeleid is 2-ledig: "Meer mensen op de fiets" vertaald naar het aandeel verplaatsingen op de fiets in het totale aantal verplaatsingen (modal split van 24 naar 29% in 2030). Tegelijkertijd moet een afname van het aantal (ernstige) fietsongevallen gerealiseerd worden, in lijn met de landelijke ambitie van nul verkeersdoden in 2050.

Bij ongewijzigd beleid zal een toename van het aantal fietskilometers door een autonome groei van het fietsgebruik o.a. door de opkomst van de e-bike, leiden tot een toename van het aantal fietsongevallen en slachtoffers. "Kortom, werk aan de winkel: we moeten aan de bak!", aldus het SPVD. Daar is de Fietzersbond het roerend mee eens!

Compleet Fietsnetwerk

Het rapport van Sweco, "Fietsnetwerk Drenthe" is een goed uitgangspunt voor het verbeteren van het Drentse fietsnetwerk. De financiering van regionale doorfietsroutes en ontbrekende schakels blijft een grote uitdaging, vooral voor de betrokken gemeenten, maar we kunnen ons vinden in de aangegeven prioriteiten.

Veilige en aantrekkelijke fietsroutes

Fietsveiligheid

Bij de behandeling van de uitgangspuntennotitie Fietsagenda in de vergadering van 13 april j.l. hebben de meeste fracties aangegeven dat zij hoge prioriteit geven aan fietsveiligheid. We zijn het hier zeer mee eens. Tegelijkertijd zijn we van mening dat de voorgestelde aanpak onvoldoende ambitieus is om het aantal verplaatsingen per fiets te laten toenemen en tegelijkertijd het aantal ernstige fietsongevallen voldoende te laten afnemen.

Fietsen op gemeentelijke wegen

De meeste fietskilometers worden verreden op gemeentelijke wegen. De meeste fietsongevallen gebeuren binnen de kom op 50 km/u-wegen (meestal gemeentelijk), zowel op wegvakken als kruispunten. Afschalen van veel van deze wegen naar 30 km/u (zoals landelijk ook steeds meer gepropageerd wordt¹), kan de veiligheid voor fietsers sterk vergroten. Vooral kwetsbare fietsers, jonge kinderen en oudere fietsers zullen hiervan profiteren. In het buitengebied zijn veel gemeentelijke 60 km/u-wegen met een V85 ver boven de limiet. Veel van deze wegen hebben geen vrijliggende fietsvoorziening. Ook zijn er in Drenthe nog (te) veel erftoegangswegen (ETW's) met een limiet van 80 km/u. (Zie kader) Dit staat haaks op de uitgangspunten van Duurzaam Veilig (DV) en CROW-richtlijnen. Het vormt een belangrijk risico op ernstige ongevallen. Bovendien wordt het gebruik van de fiets op deze wegen ontmoedigd door de onveilige situatie. Vooral op routes die ook voor scholieren belangrijk zijn is dit voor ons een onacceptabele situatie. We spreken gemeenten hier op aan, maar we vragen ook de Provincie hierin de rol van regisseur verkeersveiligheid in de regio serieus te nemen. Dat kan door middel van extra voorwaarden gekoppeld aan provinciale subsidies, maar ook door deze zaken rond fiets(on)veiligheid in de Mobiliteitsraad actief aan de orde te stellen.

Voorbeelden van gemeentelijke ETW's zonder vrijliggende fietsvoorziening, met een V85 die ver boven de limiet ligt

Oranjekanaal	limiet: 60 km/u,	V85: 92 km/u
Middenraai (Nw Balinge - gemeentegrens Hogeveen)	limiet: 80 km/u,	V85: 97 km/u

(Gegevens: Gemeente Midden-Drenthe)

Vergevingsgezinde fietspaden

Fietspaden kunnen en moeten veilig zijn. Veel fietspaden zijn niet “vergeevingsgezind” ingericht. En daarmee een bron van enkelvoudige fietsongevallen. De oorzaken zijn divers: fietspad te smal, paaltjes of andere obstakels, wegversmallingen, botsing met openslaande portieren en geparkeerde voertuigen, wegwerkzaamheden, hobbels, kuilen, boomwortels, glad wegdek (bladeren), bermongevallen door hoogteverschillen, langsgleuven, verticale trottoirbanden (i.p.v. schuine), geen kantmarkering (dit betreft een landelijke richtlijn, die niet door Drenthe gevolgd wordt).

Snelheid gemotoriseerd verkeer

De snelheid van het gemotoriseerd verkeer is een belangrijke risicofactor. Drenthe scoort hier relatief slecht, blijkt uit een risicoanalyse van de SWOV (Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid). Vergeleken met de andere noordelijke provincies, maar ook landelijk. Een te hoge snelheid heeft een directe relatie met de ernst van een ongeval als het misgaat². Dat geldt uiteraard ook voor ongevallen waarbij een fietser betrokken is.

Drenthe heeft veel gebiedsontsluitingswegen (GOW's), provinciaal, maar ook gemeentelijk, met een limiet van 80 km/u, die niet volgens de landelijke richtlijnen zijn ingericht. Dit wordt in het SPVD weliswaar gemotiveerd, maar het levert wel een verhoogd veiligheidsrisico op: veel erfaansluitingen direct op de weg, bomen te dicht op de weg, kruisingen met ETW's en fietsoversteken. Daarbij ligt de

¹ <https://nos.nl/artikel/2354090-tweede-kamer-30-kilometer-in-bebouwde-kom-als-standaard>

² <https://swov.nl/nl/factsheet/snelheid-en-snelheidsmanagement>

V85 op veel van deze wegen ruim boven de limiet. Afwaarderen van GOW-80 naar ETW-60 kan voor een aantal provinciale wegen nodig zijn om de veiligheid voldoende te verbeteren, vooral op wegvakken met veel erfaansluitingen, fietsoversteken, recreatieve voorzieningen en zijwegen. Als voorbeeld kan de N857 (Rolde-Borger) dienen.

Veilige fietsoversteken

Fietsoversteken op een 80 km/u-weg (en in mindere mate ook op een 50 km/u-weg) zijn inherent onveilig als de snelheid ter plaatse niet drastisch teruggebracht wordt. Volgens de SWOV is maximaal 30 km/u een veilige snelheid bij mogelijke conflicten tussen auto's en onbeschermd verkeersdeelnemers. Deze veilige snelheid kan bereikt worden door uitwisseling op GOW's te beperken tot rotondes, maar dat is in de Drentse situatie praktisch niet te verwezenlijken.

De Fietsagenda noemt als ambitie: "Alle fietsoversteken veilig in 2030". Wat hiervoor nodig is en hoe dat gerealiseerd wordt is volstrekt onduidelijk. Volgens de Fietzersbond kan een fietsoversteek alleen veiliger als de snelheid van het gemotoriseerd verkeer ter plaatse teruggebracht wordt tot maximaal 60 km/u, in combinatie met een middengeleider. Om een lagere snelheid te realiseren is het toepassen van een (verticale) snelheidsremmer (drempel of plateau) noodzakelijk. Voor zover wij weten heeft Drenthe ooit besloten geen verticale snelheidsremmers (meer) toe te passen en daar waar ze in het verleden aangebracht zijn, ze bij groot onderhoud te verwijderen. Dit lijkt ons onhoudbaar als uit risicoanalyses blijkt dat de snelheden op vrijwel alle Drentse wegen te hoog liggen en een serieus verkeersveiligheidsrisico vormen. Ook op gemeentelijke wegen worden snelheidsremmers maar zeer beperkt toegepast, terwijl de Provincie hierin nu het goede voorbeeld kan geven!

Weginrichting en geloofwaardige limiet

In het uitvoeringsprogramma SPVD wordt gesteld dat "Met een goed ingerichte weg waarbij functie en gebruik met elkaar in overeenstemming zijn, (...) de snelheidslimiet geloofwaardig en veilig (is) met als resultaat *geen hoge snelheden en conflicten*". Gezien de huidige te hoge actuele snelheden, ook in situaties en op wegen waar dat objectief gezien volstrekt onverantwoord is, lijkt het ons dat er meer nodig is om de ambitie van "Samen richting Nul verkeersslachtoffers" te realiseren. Daarbij zou de ambitie moeten zijn dat de V85 niet hoger ligt dan de officiële limiet, in plaats van 5% boven de limiet.

Zoals gezegd: "Werk aan de winkel: we moeten aan de bak!"

Vriendelijke groet,
namens de Fietzersbond Drenthe,

Gert Oostergetel,
Provinciaal vertegenwoordiger
drenthe@fietzersbond.nl
06-10094949

C.c.: GS van Drenthe, pers